

HÖRER DU?

DA OMKWERT

Indhold

Her er tale om tre korte lytte- og fortælleøvelser, nemlig en hviskeleg, en lyttekimsleg og en øvelse hvor der fremføres taler, og eleverne skifter mellem først at være opmærksomme lyttere og derefter uinteresserede lyttere. Fælles for øvelserne er, at de handler om at øve sig i at lytte og i at udtrykke sig, så andre hører, hvad man siger, fx ved hjælp af klare budskaber og bevidst brug af stemmeføring og kropssprog.

Formål

At træne eleverne i at lytte til hinanden og drøfte, hvordan man en konstruktiv lytter er, samt hvad man som taler kan gøre, for at andre bedre kan forstå, hvad man siger.

Fag

Dansk

I relation til trinmål for faget dansk efter både 4. og 6. klasses trin arbejdes der med at bruge tale-, kropssprog og stemme som udtryksmiddel samt at lytte aktivt til andre.

Tidsforbrug

2 lektioner

Materialer

En fortælling

Et spørgeark pr. elev (Bilag 1)

Beskrivelse

Materialet består af tre øvelser. Der findes separate beskrivelser af fremgangsmåde samt opsamling under hver af de tre øvelser.

For at undgå at eleverne forud for øvelse 2 har indtryk af, at der er tale om en fortælleøvelse, bør øvelse 2 ikke gennemgås i direkte forlængelse af øvelse 1.

1. øvelse: Hviskeleg

1. Sæt rammen

Sæt jer i en rundkreds, bestem hvem der skal starte med at hviske et budskab, og hvem der får det sidst og skal sige det højt. Et budskab kan fx være "Mere motion i skolen gør eleverne klogere".

Udpeg den der starter til "skoleelev"; den/de næste til "elevrådsrepræsentant(er)"; den næste til "elevrådsformand"; den næste til "skolebestyrelse" osv. hele vejen op til undervisningsministeren: I kan også forestille jer, at budskabet skal gå fra borger til statsminister – afhængigt af hvad der passer bedst til det, klassen i øvrigt har arbejdet med.

2. Send budskabet rundt. Når det frem?

"Eleven" hvisker et budskab, som går gennem alle led til fx undervisningsministeren, som til sidst siger det højt.

- Har budskabet ændret sig undervejs?
- Hvad var det oprindelige budskab, og hvordan blev det ændret undervejs?
- Hvorfor tror I budskaber kan være svære at give videre? Tror I også, det er sådan i virkeligheden?

3. Prøv med et mere klart budskab

Prøv at lade et nyt budskab starte og en anden elev formulere et budskab. Bed vedkommende om at gøre sit budskab så klart som muligt (fx et kortere budskab, måske er det provokerende, måske er det i punktform eller fx på rim). Hjælp gerne eleven, uden at resten af klassen får del i, hvad budskabet er.

- Når dette budskab mere rigtigt frem?
- Hvad kan man gøre for at udtrykke sig, så andre opfatter ens budskab, og det man gerne vil sige?
- Hvad kan man som taler gøre for, at andre bedre kan forstå, hvad man siger?

Lad eventuelt en tredje elev formulere et budskab (med din hjælp) og køр 3. runde.

2. øvelse: Lyttekimsleg

1. Lyt almindeligt

Læs en historie højt for klassen, gerne en med relation til demokrati, fx et kortere tekstuddrag af "Hvad skete der, Sebastian?" af Christoffer Boserup Skov eller "Hvad demokrati ikke er" fra Democracy Handbook (se supplerende materialer). Hvis I allerede er i gang med at læse en bog i klassen, vil et længere uddrag herfra også være passende.

Øvelse 2 bør ikke gennemgås i direkte forlængelse af øvelse 1. Prøv så vidt muligt at undgå, at eleverne forud for øvelsen har indtryk af, at der er tale om en fortælle- eller lytteøvelse. Vent med at fortælle dem dette, til I skal i gang med trin 2, der handler om at lytte opmærksomt. Giv derefter hver elev et ark med en række spørgsmål om historien.

- Hvor meget tror de, at de har husket korrekt, og er nogle ting lettere at huske end andre?

Saml arkene ind.

2. Lyt opmærksomt

Læs historien igen, hvor eleverne denne gang ved, at de skal lytte efter og være opmærksomme på visse detaljer. Giv dem derefter arket tilbage og bed dem svare på spørgsmålene igen. Bed eleverne tælle sammen, hvor mange rigtige svar de havde i henholdsvis første og anden omgang.

Tal med eleverne om, at det er lettere at lytte, når man ved, hvad man skal lytte efter. Stil et par nye spørgsmål til historien.

- Kan eleverne også huske det, eller kan de kun huske det, som de vidste, de skulle huske?
- Hvad gjorde eleverne for at lytte bedre efter? Måske lænede de sig fremad, holdt blikket på historiefortælleren osv.
- Hvad kan man ellers gøre?
- Er der andre forhold (larm, sult, dårlig stol osv.) der spiller ind i forhold til at kunne være en "god" lytter? Hvad kan fortælleren gøre for, at folk lytter bedre efter?

Lav evt. en top tre over ting, man som lytter skal være opmærksom på, og en top tre over ting man som taler skal være opmærksom på. Disse kan evt. afprøves i næste øvelse.

3. øvelse: God lytter/dårlig lytter:

1. Introducer øvelsen

Inddel eleverne i par. Indbyrdes vælger de henholdsvis en taler og en lytter. Talerne skal nu forberede en tale af cirka 3 minutters varighed, fx om hvad der ville være vedkommendes 3 kernesager, hvis han/hun blev valgt til elevrådsformand på skolen i morgen, eller en personlig historie om noget uretfærdigt de har oplevet. De får 10 minutter til at forberede sig på deres taler. Det anbefales, at de går uden for lokalet og forbereder sig. Den anden halvdel skal lytte og bliver i klassen for at få instruktioner til øvelsen (se næste afsnit).

2. Arranger eksperimentet

Når talerne er gået ud, instruerer du eleverne i deres rolle under øvelsen

- I starten skal de være rigtig opmærksomme lyttere og gennem kropssprog, små nik og anerkendende lyde vise interesse.
- Ved et bestemt signal, fx et host eller en rømmen fra læreren efter fx 1 - 2 minutter, skal de blive uopmærksomme lyttere, klø sig i håret, se på sit ur, kigge væk osv.

Lad nu talerne komme ind og holde deres tale. Når talerne er færdige, samles alle.

- Spørg talerne, hvordan de synes det gik. Synes de, at deres klassekammerat var god til at lytte?
- Lad en af lytterne fortælle om eksperimentet, og om hvordan han/hun brugte kropssprog til at virke henholdsvis interesseret og uinteresset.
- Spørg talerne, om de kunne mærke, at noget ændrede sig?
- Spørg lytterne, hvordan de synes, det gik? Observerede de ændringer hos taleren før og efter skiftet?
- Hvordan synes de selv, det var at lytte på så forskellige måder

Supplerende materialer

Andersson, Mattias, Anette Faye Jacobsen & Christiane Mossin (2008) Det er enhvers ansvar. Medborgerskab i skolen: Alinea Lindhardt og Ringhof

Denne bog giver en teoretisk introduktion til medborgerskabsundervisning, og har til hensigt at skabe et øget fokus på og bevidsthed om det demokratiske læringspotentiale i skolens traditionelle fag og i den enkelte lærers daglige undervisningspraksis.

Petersen, Hanne Brixtofte (2008): Kom til orde – Kørekort til mundheld; Alinea, Lindhardt og Ringhof

Undervisningshæfte om medborgerskab i skolen til mellemtrinnet i faget dansk, der handler om måder at kommunikere på, og om at måden vi siger noget på, har betydning for hvordan andre hører det, vi gerne vil udtrykke.

Boserup Skov, Christoffer (2010): Hvad skete der, Sebastian?; Det Andersenske Forlag
Filosofisk børnebog om retfærdighed, retssikkerhed og demokrati til elever på mellemtrinene.

Democracy-handbook.org er en kombination af ekspert- og brugergenereret viden og en kombination af en bog og en wiki.

http://democracy-handbook.org/wiki/index.php?title=Hvad_demokratiet_ikke_er

Bilag 1: Lyttekimsleg

Navn: _____

	1. svar	2. svar
Spørgsmål 1		
Spørgsmål 2		
Spørgsmål 3		
Spørgsmål 4		
Spørgsmål 5		
Spørgsmål 6		
Spørgsmål 7		
Spørgsmål 8		
Spørgsmål 9		
Spørgsmål 10		
Antal rigtige svar:		

Følg med på
facebook.com/demokratifordi

Besøg os på
www.demokratifordi.dk

